

מדור בני"ש

זמורות

העלון לתלמידי ישיבת "כרם ביבנה" המשרתים בצה"ל

צנחנים	תותחנים	גבעתי
אדר התש"ע 9 רון אליאור 7 חיים ארבל'ך 75 דניאל ברוקס 23 יעקב סוקוליק 7 אליה פרדס 1 ישראל קלקר	אדר התש"ע 41 עזרא כצמן 15 יצחק אמסלם 17 דניאל בוחבוט 8 קובי סבאג 6 אביתר פראנג' 18 גלעד שוגר	אדר התש"ע 25 כהן אוריאל 18 הלל אלטשולר 1 אביחי אלפסי 6 אבי דל 4 מנחם הוניגר 5 גבריאל הוניג 9 מאיר היימן 9 אביחי הרוש 21 רועי ימיני 120 אברהם נימוי 9 מאיר עזרא 2 ישראל פומרנץ 18 אבי קלמנט'נובסקי 14 שמואל שיפמילר
רבנות צבאית	שריון	מודיעין
אדר התשס"ט 43 אסף איטח 32 בן ציון גליקמן	אדר התש"ע אריה ברין 3 רפאל מילאנו 13 חותם נהיר 1 דוד פרידמן 7 ברוך שינמון	אדר התשס"ט אברהם איתן משה בן שמואל 5 דניאל קייקוב 9 איתמר בבאי 8 אלחנן זינגר 8 רע סטלר 28 יונתן שיפטן

גליון מס' **97** אדר א'
ה'תשע"א

החודש בזמורת

הרב שלמה פישר שליט"א
אהבה ואהבה

רוצה להיות תלמיד חכם?
דגאל פתח

צידת בע"ח ביתיים
ל' ני ישי

ניגונים או פילפולים
ל' ני

הכח והיופי - למי ולמי?
יקי מרד

כך גאולתן של ישראל
גן קוטל

המעצב בני"ש יוסי שחר

העלון יוצא לאור ע"י
ישיבת כרם ביבנה
ד.ג. אבט 79855
www.KBY.org.il

צוות זמורות:
מגן ספק, שמעון שקרון,
יקי מרד ורוכן אה

חיילי ה'קריס,

"1402"

"כן, המפקד!"

"2 דקות, הרמתם יריעות!"

איזה כיף להתחיל ככה את בוקר... אבל כשלא עמדנו במשימה, כלומר כל פעם, הגיעה הפקודה היותר מעצבנת: "דקה, הורדתם"... וחוזר חלילה.

אני זוכר איך הסמסר"ל שלנו ניסה להסביר, ממש מתנצל, למה אנחנו, תותחנים, צריכים לעשות מסעות. הרי אנחנו לא צריכים להשתמש רק ברגלים שלנו, התומ"ת נוסע וכל פגז שנורה מגיע הרבה יותר רחוק והרבה יותר מהר...

התשובה לכך שהכל משל.

באמת, אף אחד לא צריך שתרים יריעות בשתי דקות או תעשה מסע. אפילו לא הצנחנים. ויכול מאוד להיות שיהיה חייל שיסיים את המסע אבל באמת הוא לא עמד במבחן.

כעיקרון, אין חובה להיכנס למצב של פיקוח נפש כדי להציל חיי אדם אחר. אבל בצבא, הדין הוא אחר. כל המסגרת הצבאית בנויה על ה"ערכות ההדדית". מי יסכים להסתער בקרב, בידיעה שאם ח"ו יפצע הוא יופקר מאחור?

אבל טבע האדם, לעיתים לא משתף פעולה, הוא מפתח. איך נרגיל אותו למסור נפשו על חברו, ולמרות הקושי האישי שלו, שידע לעזור לחבריו ושלא יחשוב רק על עצמו?

אז עושים משחק ומציירים איזושהי מציאות מלחיצה שכ"כ נראית אמיתית ומפחידה, וגורמים לך להבין שאם לא תיצור את אותם קשרים חברתיים, אותה ערכות הדדית - לא תעמוד במשימה.

חייל שהגיע לסוף המסלול, אבל התעלם לחלוטין מהקשיים של חבריו למסע ולא ידע להושיט יד או לזרוק מילה טובה, מילת עידוד, בוודאי שנכשל במלק המהותי של המבחן הזה.

ולא רק בצבא.

ישנם לעיתים קשיים רבים, קטנים וגדולים, שניצבים במהלך חיינו. והאדם חושב איך לצאת מהם בכמה שפחות נזק, וכמה שיותר מהר.

אבל עלינו לזכור, שיש בורא לעולם שהוא ומכוון את הכל. ובכל מצב, צריך לשים לב ולראות מה הוא רוצה מאיתנו. וכשנשכיל להבין, הרבה פעמים נגלה שהבעיה כבר מאחורינו.

פניו תהינה מאירות תמיד, ויקבל כל אדם בסבר פנים יפות

תומר דבורה, פרק ב'

המעצב בני"ש יוסי שחר

תומכי לחימה וצוד

שבת התש"ע	שמואל בקר
38	
אדר התש"ע	
2	אלעד ביבר
28	רועי גרינברג
4	יוסי וידבסקי
20	אלדד זהר
160	נתן חמילבסקי
17	אוריאל טהר
34	נתנאל לוי (חובש קרבי)
12	נאור סרי
15	ליאור פרישמן
120	תומר ריספולר
10	יוחאי שריקי
אב התש"ע - כפיר	
איתן איצקוביץ	
שבת התשע"א - נח"ל חרדי	
3	רפאל קמפינסקי

כך היא גאולתן של ישראל

נתן קוטלר
מחזור נ"ב

לפני זמן מה זכיתי להשתתף בתרגיל חטיבה יחד עם הגדוד שלי, במהלך התרגיל היום נדמה עלינו כלילה והלילה נדמה עלינו כיום. טיפסנו במעלה ההרים, וירדנו בגאיות ובעמקים. בכל עת שעצרנו התמוטטנו ארצה מעייפות ומיגיעה, והשינה שארכה רק כמה רגעים הייתה מתוקה כאילו אנו ישנו יממה. את כל הציוד שהיינו צריכים לכל אותו שבוע נשאנו על גבנו ובכל צעד ופסיעה, נדמה היה שהמשא על גבנו רק הלך והכביד. ביום השמש היכה בנו ללא רחם ואגלי זיעה נטפו ממצחנו, אך בלילה, הקור הקפיא את עצמותינו. מנות קרב אכלנו ונדמה היה לנו כארוחות מלכים. אך למרות הקושי הגופני, רוחנו הייתה מרוממת ואווירה טובה ונעימה של חברים לנשק שרתה בקרבנו. הבנו היטב את חשיבות התרגיל ועשינו את משימתנו כראוי.

"...פה שאבותינו אפילו

לא העזו לחלום עליו

בגלות הארוכה,

הנה אנו פגשימים עם

הקסדה, הווסט, הנשק

והפדים..."

מאורע אחד נחרת בזכרוני כאילו היה זה רק אתמול. צעדנו במעלה ההר באותה שעה שהלילה התחיל להיפך ליום, והחושך החל להתבהר, בתחילה זה היה רק קימעה קימעה, עיינוו שהתרגלו לראות בחשיכה עצמים רק בגווני אפור, החלו בהדרגה לחוש בצבעים שהחלו והופיעו. האור זחל ועלה מבעד להרים כיריעה מרובת צבעים הנמשכת ומתורממת. באותה שעה נזכרתי במאמר חז"ל שהיה שגור על לשוני היטב. ולחשתי לחברי בקול מספיק חזק שישמע, אך בשקט שלא להפריע לשלוות אשמורת הבוקר. אמרתי לו שבאותה שעה כמו זאת, אך לפני אלפיים שנה התהלכו רבי חייא רבא ורבי שמעון בן חלפתא בבקעת ארבל בקריצתה וראו איילת השחר שבקע אורה. אמר רבי חייא רבא לרבי שמעון בן חלפתא כך היא גאולתן של ישראל בתחילה קימעה קימעה וכל מה שהיא הולכת היא רבה והולכת.

באותו רגע חשבתי על הזכות הנפלאה שהתגלגלה לידינו לשרת בצבא היהודי הראשון מאז אלפיים שנה. מה שאבותינו אפילו לא העזו לחלום עליו בגלות הארוכה, הנה אנו מגשימים עם הקסדה, הווסט, הנשק והמדמים. הנה אנו משרתים כחיילים בצה"ל, מתכוונים כמיטב יכולתנו ליום פקודה, נכונים להגן בגופנו ולמסור את נפשנו למען האומה. זוהי זכות שלא הייתה קיימת אלפי שנים, מי חשב שיהודים ילכו זקופי קומה וישאו נשק להגן ולהלחם בעד היקר להם?

מלא בהתרגשות הבנתי שעם כל הזיעה, העייפות והקושי, אנחנו זוכים לקחת חלק ולהשתתף בתהליך גאולתם של ישראל.

כאשר מבינים את ה"למה" ניתן לסכול כל "איך".

מחצית השקל אהבה ושותפות

סיכום שיחת סעודה שלישית פהרה"ג
הרב שלמה פישר שליט"א
סוכם בפוצ"ש ע"י סעריה ברלינגר (ש"ב)

א. השורה שלפנים מן הדין

מחצית השקל מחציית ים סוף

פרשת תצוה מתחילה באיסוף מחצית השקל מבני ישראל. ומובא בירושלמי שתי דעות מי מחוייב בנתינת מחצית השקל, ואחת הדעות הוא שכל מי שעבר בקריעת ים סוף מחוייב במחצית שקל. וצ"ב – מה הקשר ביניהם?

והנה, בקריעת ים סוף אומר בעל הטורים שני טעמים בשלם זכו בני ישראל לבקיעת ים סוף: בזכות "קָקַע לַגְּלָגֶלֶת" – מחצית השקל, ובזכות "וַיִּבְקַע עָצֵי עֵלְהָ" – עקידת יצחק. ולפי הטעם הראשון מסתדרת יפה הדעה שמי שעבר בים סוף הוא החייב במחצית השקל.

הקטרוג בים סוף

ידוע שבמעבר בים סוף היה קטרוג על עם ישראל, שאמרו מלאכי השרת: "הללו עובדי ע"ז והללו עע"ז" [ונכן רמזו בפסוק: "וַיִּהְיוּ לָהֶם חֲמָה", חסר ו]. וצ"ב – למה דוקא בקריעת ים סוף היה קטרוג? והיכן היו המלאכים בכל המכות שה' עשה למצרים עד עתה?

וי"ל כי לפי שהמכות במצרים היו מצד מילוי חובתו של הקב"ה, שכן הבטיח לאברהם: "וְאֵת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ בְּךָ אֶנְכִי" לא היה קטרוג, אך קריעת ים סוף היה אחרי כ"ז ולא היה התחייבות מצד הקב"ה לניסים נוספים, אלא עשה זאת מחסד עליון, ולפנים משורת הדין ולכן באה קטרוג לערער על הזכות של עם ישראל לנס כזה מעבר למה שמגיע להם. ובסופו של דבר הנס נעשה, בזכות עקידת יצחק ונתינת מחצית השקל כש"כ.

לקיים קריעת ים סוף

אך יש לעיין, שכל דבר הנעשה מצד הדין יש לו קיום, אך מה שנעשה לפנים משורת הדין אין לו קיום. וכמו שמצאנו שהקב"ה ראה בימי ירבעם בן יואש שעם ישראל עצור ועזוב (וחז"ל דרשו על כך את הפסוק "וַתִּחַתֵּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲרָי" – אע"פ שאינו ראוי, "וַתִּחַתֵּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲרָי" – אע"פ שאינו ראוי, "וַתִּחַתֵּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲרָי" – אע"פ שאינו כדאי) וסייע להם במלחמה לפנים משורת הדין וכבשו שטח רב, אך שטח זה, שבא לפנים משורת הדין אבד להם במהרה, ולא היו ימים מועטים עד שהחזירו את כל השטחים.

וא"כ מה עשו כדי שההצלה בקריעת ים תעמוד להם ותהיה לה קיום?

שירת אהבה

והפתרון לזה הוא להפוך את הלפנים משורת הדין לשורת הדין. שכן מצאנו שאם אדם יתייחס אל אביו או אהבו בשורת הדין – הרי הוא פושע, שבאוהב שורת הדין מחייבת ללכת לפנים משורת הדין.

כן ביחס של עם ישראל לקב"ה ע"י אהבה הופכים את שורת הדין ללפנים משורת הדין, וזהו הרמז בעקידה, שכל כולו ביטוי אהבה, כמו שכתב רש"י על הפסוק "וַיִּשְׁכַּם אֶבְרָהָם בְּבֹקֶר" – שעשה כן מרוב אהבתו.

כאשר ישראל אוהבים את הקב"ה, והוא אוהב את ישראל, הרי שגם מה שנעשה לפנים משורת הדין מחוייב מצד הדין, וגם לו יש קיום.

עוד רמז יש לזה בסימן א"ת ב"ש לימות שבוע לפי ימי הפסח שלכל יום יש חג, מלבד יום שביעי של פסח (שבו אירע קריעת ים סוף) שלכאורה אין התאמה לאות ע'.

אלא שנמצא יום חג העצים, ט"ו באב, שתמיד חל באותו יום בשבוע כמו שביעי של פסח. והנה במצות העצים יש מצווה מיוחדת לעלות כל יום שני גזרי עצים עם קורבן התמיד של שחר (שהוא עיקר הקורבנות, שנאמר עליו במשנה "ועליו משלימים כל הקורבנות כולם"). וקורבן התמיד גופא רומז לעקדת יצחק כמו שכתוב במשנה שהיו עוקדים את התמיד כמו בעקידת יצחק בן אברהם.

נמצא א"כ שקרבנות התמיד, המסמלים את אהבה ישראל לקב"ה ורומזים לאהבה שבעקידה, יחד עם שאר הקורבנות הנלווים אליו רומזים לקריעת ים סוף דרך גזרי העצים. וזאת מאחר שקיעת ים סוף לא היה לה קיום לולא האהבה שבין עם ישראל לקב"ה, כמבואר.

תוספת ציונית - הערת העורך

[ונלעדי¹ להוסיף שיש צד שבו גם תחית עמי בארצו ותקומת מדינת ישראל בזמננו נעשה במעין לפני משורת הדין, אלא שמחוזק באהבה הדגולה של ישראל לקב"ה ושל הקב"ה לישראל, ובמילוני הקורבנות שהקריב העם היהודי על קידוש ה' בשואה הנוראה. וגם זה רומז לקריעת ים סוף בע' המתיחס ליום בעצמאות, כנודע במקומותינו.]

ב. חצי על, אמר הקב"ה

וארשתיד לי

ידוע במדרש ובכתובים שיש קשר הנמשל לנשואין בין הקב"ה לכלל ישראל. והנה כמו שבנישואין הבעל מסכם עם הכלה שחצי מההוצאות עליו וחצי עליה, כך הקב"ה אמר לישראל שחצי ההוצאות עליו וחצי עליהם. וזה פשר מחצית השקל - שהקב"ה משלים את החצי השני.²

שותפות

וכן מצאנו בכריתת הברית בהר סיני "וַיִּקַּח מִשֵּׁה חֶצִי הַדָּם וַיִּשֶׂם בְּאַגְנֹת וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ" ומלבד חלוקת הדם לחצי לרמז על שותפות הקב"ה וכנסת ישראל, גם צורת האגנות הוא חצי עגול, לרמז על כך שהקב"ה משלים את החצי השני.

וזהו שמצאנו שהסנהדרין היו יושבים בחצי גורן עגולה, כמו שכתוב בשיר השירים "שָׂרְבַךְ אֲגֵן הַשֶּׁהַר" (וכבר הסברנו שאגן הוא חצי עגול) כדי לרמז על כך שהקב"ה משלים את החצי השני בסנהדרין, וכמו שכתוב "אֶלְקִים נָצַב בְּעֵדַת אֵל".

מסירת התורה לישראל

ובזה יתבאר מה שניתן כח לחכמי ישראל לדון ולהורות ולקבוע הלכה. הקצות בהקדמה³ כותב שהתורה שכתב היא קביעה וקיימא ואין לנו את היכולת להיות שותפים בה, אך התורה שבע"פ נתונה לחכמי ישראל.

¹ הערה זו נוספה על דעת העורך. נציין שדרשה זו, להשלים את הא"ת ב"ש ביום העצמאות יודעה ונופצה בציבור התורני הלאומי בא"י, וע"כ הדבר עורר כמה וכמה התלחשויות בקרב הציבור בעת דרשת הרב...
² וזהו באור דברי האוהב ישראל מאפסא שהסביר "מחצית השקל" - חצי אהנו חוצי קוב"ה. ודלא כאלשיך הקדוש שביאר שהחצי רומז כל כך שכל אחד זקוק לחבירו להשלים את החצי השני.
³ ואמר הרב שזהו קצות מאוד חשוב...

וביאור הדברים, שעד הלוחות השניות היתה התורה של הקב"ה, חוץ מקידוש החדש שניתן לישראל במצרים שנא' "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם". ובלוחות השניות ניתנה התורה שבע"פ לחכמי ישראל וממילא אין עוד יחוד לקדוש החדש - שהכל ניתן לישראל.

אך נשים שלא חטאו בעגל נשארו במצב של הלוחות הראשונים ובשבילם נותר עדיין יחוד למצות קידוש החדש, ולכן נשים חוגגות ראש חודש (כמבואר בשרע ארו"ח סי' תי"ח).

וזה הכוונה ב"נעשה ונשמע", שהוא רז של המלאכים: "עָשִׂי דְבָרֶיךָ לְשִׁמְעֵךָ קָוֹל דְּבָרֶיךָ" (כמבואר בשבת פה). והכוונה שחכמי ישראל השיגו את המעלה לעשות את דבר ה', דהיינו - לקבוע מהי ההלכה - ואז ללכת ולקיים את מה שהם עצמם עשו.

חכמי ישראל - דבר אמת בניהם

ומה שתמהים הכיצד יתכן שלמרות שיש מחלוקות אנו יודעים ש"אלו ואלו דברי אלוקים חיים", שהרי הגדרת "אמת" - מה שתואם למקור, ולכן אם חידש חכם דבר מה בתורה ומתאים למקור שבשמים - זהו החידוש האמיתי.

אך הקב"ה נתן לנו את התורה, והמניח ממזריצ'ש אמר שאם כתוב "לא בשמים היא" - אז לא בשמים היא, ופירושו של דבר שהקב"ה לא השאיר עותק בשמים וכמו שכתוב "תִּשְׁלַךְ אֶמֶת אֶרְצָה", וממילא כל חידוש של חכמי ישראל הוא הוא האמת.

וזהו שכתב הקצות שהמחדש חידושי תורה, בורא שמים חדשים.

ולקרב הדעת הבעל-ביתית נראה לומר שכמו שמצאנו שבעל שנתן גט לשליח לשמור ולא לתת לאשה, והלך ונתן לה - מגורשת שכן הימניה. כך הקב"ה נתן לנו את התורה והימניה.

אמת משתנה

ולכן כשתלמיד חכם רואה שאסור - אז האמת שאסור, ואם אח"כ יראה שמוותר, האמת אומרת שמוותר, הכל כפי דעתו.

ולכן תלמידי ר"א היו כורתים עצים להבעיר אש להכין סכין למילה בשבת, והיו עושים כן להדר מצות מילה ע"י חילול שבת. ואם אנו נעשה כן - אוי לנו ואוי לנפשנו, והיינו עוברים בזה בחמישה כריתות, אך ל"מחללי שבת" אלו הדבר נחשב למצווה, ושכרם שהיתה מגיפה ולא מת אחד מתלמידי ר"א (שבת קל).

וכן מצאו שתפילין של ר' חייא היו תפורים בכתנה, ואם ימצאו את התפילין הללו עצמם - הרי שהמניח יהיה קרקפתא דלא מנח תפילין. ואין זה אומר ש' חייא היה קרקפתא דלא מנח תפילין, אלא רק לנו אסור להניח את התפילין האלו.

השלמת המעגל

לאחר החורבן עברה הסנהדרין לכרם ביבנה, וכבר לא ישבו בחצי גורן, משום שהקב"ה יצא ולא תרם את חלקו - ונשאר לחכמים לקחת על עצמם גם את חלקו של הקב"ה. וזה רמזו ב"כרם", שמחול הכרם הוא עגול מלא.

וזהו באור דברי הירושלמי, שכל מי שעבר את קריעת ים סוף התחייב במחצית השקל, כי קריעת ים סוף באה רק מכח האהבה והשותפות שישנה בין עם ישראל לקב"ה (האהבה היא ההופכת את מה שלפנים משורת הדין לשרת הדין, והיא שהייתה נצרכת בקריעת ים סוף שהרי עם ישראל לא היה כדאי לכך). ומי שזכה לזה - הוא החייב בהבאת מחצית השקל, כדי לבטא את אותו הרעיון ממש, השותפות בין עם ישראל לקב"ה.

הזמן הוא ערב שבת קודש, אני נמצא בהיכל הישיבה הנמצאת בלב השומרון. אחרי הלחץ של ההכנות לקראת שבת, הנסיעה הארוכה מכרם ביבנה, השמש שוקעת ואני נושם לרווחה בפרוס קבלת השבת.

אני מסתכל אנה ואנה ולפתע מתעוררת בי התחושה שאני יוצא דופן. אני בעל כיפה סרוגה בגודל ממוצע (יותר מכביצה...) עם ציציות שהלבן מאחד אותם, תחובות היטב בפנים. בסביבתי כולם בעלי כיפות גדולות כמכסה לקדירה עשויות צמר, פאות עבות כחבליים המשתלשלות על לחייהם, וכמובן צבע התכלת המבצבץ מבין ציציותיהם.

בעוד שניגון **הקרליבך** מתנגן לו והריקודים מתחילים לתפוס תאוצה ואיתם כמו תמיד, נציג המעגל שינסה לשכנע אותך במקרה הטוב - להצטרף למעגל, אני מתחיל לזמזמם לעצמי את השיר "מה אני עושה פה לא יודע! מה זה פה בכלל אני שואל!" ואני נשאר פעור פה נוכח הקפיצות והריקודים, בכל זאת, דבר שלא ראינו בכרם עד כה.

לאחר התפילה הארוכה תופסת אותי מחשבה מה פשר עבודת ה' הזאת, האם הקב"ה באמת רוצה שנקפץ כל היום, או נעשה שש שעות התבודדות ביום כדבעי, וכי תורה תהא עליה, תהא מונחת בקרן זוית!?

דומני שהחינוך בישיבתנו מורה שאין התורה וקדושתה נקנים אלא ע"י יגיעה והתמדה בלימוד הש"ס והפוסקים ראשונים ואחרונים. לא שמענו מעולם שבזכות קפיצות דמיחזי אינשי כאנשים בג'ונגל, או ע"י עצמות עיניים והזיות ניתן להתקרב לקב"ה.

ברם, נכון שע"י ניגונים ומחיאית כף לא מתבטלים כלל כל הדינים, אבל אי אפשר לתורה בלי שמחה וע"י הניגון והשירה בני האדם מתחברים זה לזה, וגדולה מעלת השירה שאפילו השונאים הכי גדולים ימצאו שפה משותפת בשירה. בני אדם לא עשויים מאבן, ואע"פ שיכולים להיות כאלה שנפשו קרירה כקרח ויש להם סלידה גמורה משירה, עדיין רוב בני האדם ואפי' הליטאי ביותר יוכרח למצוא לעצמו תבלין של חום בשירה או כל דבר אחר, מילתא דחסידות.

נראה לי לומר, שהן אדם הנמצא בישיבה גדולה בה היחס האישי רופף (וזה טבעי לחלוטין למוסד עם הרבה תלמידים) והן אם נמצא בצבא בו הוא נבלע למערבולת של מערכת החיים הסואנת, חייב הוא למצוא לעצמו זמן בו הוא מספק לנפשו את צרכיה, וכל אחד לפום דרגה דלילה ובמה שנוח לו. התבודדות לא חייבת להיות ביער, או מאחורי הפנימיות בישיבה, היא יכולה להיות גם בחדר אוכל ובבית מדרש או במהלך פעילות ספורטיבית שאדם עושה, אגב היא גם לא חייבת להתקיים כלל, העיקר שיהיה לאדם זמן בו הוא מאזין לנפש שלו.

לסיכום יש לומר, שיש לשים לב מהי הכמות של אותו התבלין, האם הוא יהיה תבלין חריף שאינו מתבטל, או תבלין שמוסיף טעם עדין לגמ' ולראשונים בהם הוא לומד במשך השבוע.

מי צריך להיות תלמיד חכם?

לפני חודשיים, הבאנו את הדרכת חכמי ישראל למיניהם, שאידאליים גדולים צריכים סבלנות גדולה. מי שיתחיל להשפיע בגיל צעיר ישפיע באופן דומה. אך מי שיתאפק וינצור את האידאליים הגדולים בלבו עד לאחר שיתמלא, יועיל עשרת מונים.

בחודש שעבר, הבאנו את דברי הרב קוק שהתכלית הגדולה, הסיבה להתאפק, היא הקמת חברה משוכללת המתנהלת על פי השולחן ערוך. חברה שבה כל אחד תורם את כישוריו הייחודיים, מי בתורה, מי במדע, מי בצבא, ומי בפוליטיקה, כדי להקים כאן 'ממלכת כהנים וגוי קדוש' שתהיה אור לגויים.

אמנם ישנו תנאי בסיסי, חוק בל יעבור, המשותף לכולם.

לפני כמה וכמה שנים, התקיים איוה שהוא כנס ממלכתי גדול. ישב שם ראש הממשלה, הרמטכ"ל, ועוד שלל אנשים מעניינים, חנוטים בחליפות או עטורים בדרגות.

עמד שם **מרן הרב שפירא** זצוק"ל ואמר: דעו לכם - **כל יהודי צריך להיות תלמיד חכם!**

גם אתה, פנה הרב לימינו, אדוני ראש הממשלה - צריך להיות תלמיד חכם.

ואפילו אתה, פנה הרב לשמאלו, אדוני הרמטכ"ל - צריך להיות תלמיד חכם.

ודאי. רמטכ"ל לא יכול להיות גדול הדור. אין לו זמן לזה. תפקידו הוא אחר.

אבל הבסיס. הבסיס חייב להיות מרוצף בתורה.

ידוע לכל סיפורו ההירואי של רס"ן **רועי קליין** הי"ד, שקפץ על רימון כדי להציל את חבריו.

אחותו, יפעת עפרון, הפיקה סרט על דמותו. בסרט מספרת אשתו, שרועי היה משכים כל בוקר בשעה חמש כדי ללמוד גמרא לפני שיצא לתפקידיו השונים. והוא תמיד הדגיש, ציינה אשתו, שהלימוד הזה הוא שנותן לו כח וחיות למשך כל היום. לאחר מותו, מצאו בפנקסו את המשפט הבא:

"מטבג איחוד הש"ס היא אצ"כ אר אישיו האדק".

לכן - אם נשאל, מאיפה האומץ לקפוץ על רימון? היכן מייצרים תעצומות נפש שכאלו? נצטרך לחפש את התשובה בבית המדרש בעלי. בשעה חמש בבוקר. כשאין נפש חיה באזור. משם, מדף הגמרא, שאב רועי את הכח למעשה שהפעים את המדינה.

זו הסיבה שכל יהודי, לא משנה מה תפקידו, מוכרח להיות תלמיד חכם. כי רק הגמרא מסוגלת לייצר עוצמות רוחניות ומצפן מוסרי הנצרכים כל כך לעמנו בימינו.

הכח עביופי

יקיר פדר
שיעור ה'

בתור בחורים שמתגייסים כעת לצבא¹, אתם בוודאי יודעים עד כמה אהבים בציבור שלנו לדבר בכל רגע נתון ובכל זירה אפשרית על אידיאלים, כלל ישראל, עשייה, התחברות לעם ועוד, ואף יש המאשימים את הציבור החרדי בהבדלות, אי נשיאה בעול, וכיו"ב.

אלא שעל אף הדיבורים הרבים, יש המפנים כלפי הציונות הדתית שאלה זו: תכלס, שורה תחתונה, מי משפיע יותר? יש הרבה יותר ארגוני תשובה חרדים, וכן הרבה יותר אנשים שחזרו בתשובה ע"י ארגונים אלו מאשר ע"י ארגונים דתיים לאומיים. או בלשונם: איך זה שדווקא אנחנו החרדים "המתבדלים" – אנו אלה שמקרבים את עם ישראל, ואילו אתם "המזרחניקים" שמדברים השכם והערב על אידיאלים, קירוב וחיבור לעם ישראל עושים ומצליחים הרבה פחות? ואכן, לפי הנתונים יש צדק בטענתם זו.

בכדי להשיב לשאלה זו אני מעוניין להקדים יסוד חשוב בפני עצמו: לאחר שרשרת של הפכים², כותב מרן הרב זצ"ל בסוף אורות התורה³, שתי מילים אשר במבט ראשון נראה כי אינם מנוגדים כלל זה לזה: "הנוי והכח", שני מאפיינים שאינם קשורים זה לזה, אך לכאורה גם אינם מנוגדים.

ונוסיף עומק. כבר במבט שטחי ניתן להבחין בכך שהכח יותר מייחד את הגבר, לעומת היופי המאפיין יותר את האישה. כח ההשפעה של הגבר בעולם הוא הכח, בעוד שכח ההשפעה של האישה הוא היופי⁴. ישנם מספר הבדלים מהותיים בין שני תכונות אלו.

בעוד שהכח הינו מאפיין אשר יש להוציאו מן הכח אל הפועל, היופי עושה רושם אף ללא פעולה אקטיבית מצד המשפיע. ממילא, היופי אינו דבר שבכפייה, שהרי מי שרצה ייחנה מן היופי ומי שלא – לא. הכח לעומתו כופה את השפעתו על האחר. הכח ממוקד, מכוון אל יעד ספציפי ומוגדר, בניגוד לכך היופי, מעצם זה שאינו דורש פעולה אקטיבית מצד נותן ההשפעה, אינו מנותב ליעד מסויים, ולא זו בלבד אלא שהשפעתו אינה על אדם זה או אחר אלא השפעה כללית, כל החפץ להנות מהשפעתו – יכול, כולם⁵. היופי נותן גם רצון והנאה, חיבור, ואילו הכח מכריח ומחייב לקבל את השפעתו. השפעת הכח היא השפעה של התנגשות, ומנגד השפעת היופי היא השפעה של הרמוניה והתאמה.

נסכם: **כח** – השפעה אקטיבית, כופה את השפעתו, המושפע פועל בלא רצון, בעל כורחו. השפעה ממוקדת. **יופי** – השפעה פסיבית, לא בכפייה, אף מעוררת רצון וחיות אצל מקבל ההשפעה, אינה ממוקדת כלפי מטרה ספציפית, משפיעה על כל הסובבים (אף שלא קל להבחין בהשפעתה).

¹ ק"ו אלה שכבר התגייסו לפני שנה (כן, עברה שנה), אתם זוכרים עדיין מה זה ק"ו, כן?
² "הנגלה והנסתר", התלמוד והמעשה, הנוי והכח... "והרחבה לזה בפסקה קודם לכן, "על כן שם כל נימא ונימא, היוצאת מגומא אחת, דוחקת היא לחברתה במהלך הרוחני...ההלכה, ההגדה, הנגלה, הנסתר, המחוקק, הקבלה...הבדיחות וכובד הראש, הפלפול וההגיון, הדקדוק והרמז, שכל אלה הנם נחלקים רק מחוץ ולא מפנים..." כדאי מאד לעיין.
³ הפסקה האחרונה יג, ח.
⁴ לא להיבהל, נעמיק את זה בהמשך והכל יהיה מובן בסיד. מובן שהגבר לדוגמה לא משפיע רק ע"י כח, אך ככלל, השפעתו היא מסוג "הכח". הדברים יתבארו בהמשך.
⁵ אלא שכיוון שההשפעה תלויה גם במקבל ההשפעה ולא רק בנותן כמו בכח, לא תמיד ניתן לראות על מי הוא משפיע. השפעת היופי הינה השפעה יותר נסתרת.

תוך כדי קריאה וודאי ניקרה במוחכם השאלה כבדת המשקל: מה הוא חופר?

לכן כדאי שניגש לעניין, לא יהיה מפתיע אם אטען כי הציבור שלנו, שמדבר תמיד על הכלל, שייך גם להשפעה היותר כללית, אל היופי. עיקר השפעתנו אינה בעבודה ממוקדת על אדם אחד, זה או אחר, שיעשה שינוי מאה שמונים מעלות ויהיה דתי⁶. איננו פועלים באופן אקטיבי להחזיר בתשובה. אנו מתנהגים לפי התורה והמוסר, וכל הרוצה לחזור – יבוא ויחזור. הוכחה שכלית שיש אילוקים עלולה לגרום לכך שאדם יהיה מוכרח להיות דתי – אף שאינו מחובר בנפשו אל התורה, לעומת זאת ראיית המוסריות של התורה, הערכים הזכים והטהורים שבה, הם אלה היכולים לתת מוטיבציה ורצון להתקרב וללכת בדרך התורה. פעמים רבות לא יהיה שינוי של מאה שמונים מעלות, אך כמעט תמיד תהיה התקדמות מוסרית, קטנה ככל שתהיה – אך זו כבר התקדמות כללית – כל הכלל מתרומם ומתעלה.

לעניות דעתי, השפעה מסוג זה גדולה בהרבה מהשפעה ממוקדת, אף שמטבע הדברים ההתמקדות גורמת לשינוי דרסטי וניכר יותר, אך השפעת "היופי" מרוממת ומעדנת את הכלל כולו. מה גם שהיא באה מצד מקבל ההשפעה, כך שהתקרבות היא יותר אמיתית וגבוהה.

אסיים בקטע מתוך אדר היקר (ד, עמ' ל"א):

"הכפירה המוסרית היא לעולם היסוד לבניין הכפירה המתדמה למדעית, שאין לה כל יסוד מצד עצמה, ע"כ ככל שישפרו מחזיקי תורה ובעלי אמונה יותר את מעשיהם ומידותיהם, כן תתמעט הכפירה המוסרית בטבע, וכפי ירידתה כן תרד תולדתה המדעית, "ועולתה תקפוץ פיה", "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא".

ההתרחקות מהדת ומהתורה אינה נובעת, לפי האמת, מאיזו מחשבה פילוסופית עמוקה, אלא מהמצב המוסרי השפל שהאדם נמצא בו⁷. ע"כ ככל שבני תורה יתנהגו בצורה יותר מוסרית וישרה, כך גם החברה שמסביבם תתעדן ותחפוץ להעפיל למצב מוסרי גבוה יותר, וממילא, אט אט, תרגיש עצמה קרובה יותר ויותר אל התורה הקדושה, על כל סעיפיה ופרטיה⁸.

חיילים יקרים ואהובים, אתם יוצאים עתה למשימה גדולה וחשובה, שמירה על עמ"י, הגנה על עמ"י והתקפה על שונאי ישראל⁹. אינכם צריכים אפילו לחשוב על איך תוכלו להשפיע בצורה טובה יותר. אתם מודעים לערך התפקיד המונח על כתפכם, תשתדלו לעשות אותו על הצד הטוב ביותר, תגדילו ראש, תעזרו אחד לשני, תתנדבו אם אין מי שישאר, דברו יפה עם המפקדים וביניכם, תקפידו על מה שצריך להקפיד אבל ברוח טובה. תאמינו לי, זו ההשפעה הגדולה ביותר שאפשר להשפיע, אף שלעיתים קשה לראות את תוצאותיה. בעצם התנהגותכם בצורה מוסרית כבני תורה ובעלי אמונה תוכלו לקדש שם שמיים ולהשפיע הרבה יותר מכל ארגון תשובה שלא יהיה, בהצלחה!¹⁰

⁶ דבר זה אף מסביר את הסלידה של חלק מהציבור מפעילויות של החזרה בתשובה, אף שגם הם בעד קירוב.
⁷ להבנת העניין עיינו מוסר אביד, ב, א'. לצערי אכמל"ב.
⁸ עניין זה קשור לעוד אלמנט של "היופי" לעומת "הכח", שהיופי פועל מהכלל אל הפרט, מהרצונות הנישאים והרגשות הטהורים אל המעשים הנמוכים. ואילו הכח מתחיל מלמטה, בלא רצון, ובמקרה הטוב מגיע למעלה אל הרגש והרצון.
⁹ עיינו תורת המלך...
¹⁰ אשמח לקבל תגובות...

הלכות שבת

צידת בע"ח ביתיים

עיון בהלכות שבת

ר' ניר ישי

הצידה היא שלילת חירותו של בע"ח ואסורה בין אם צד ביד או שמכניסו לכלי, מבואר בגמ' שיש איסור תורה בצידה רק אם צד בע"ח שדרך בני אדם לצודו, ומכניסו למקום שניתן לתפוסו משם בקלות.

עוד יש להוסיף שמלבד איסור צידה בבע"ח יש בהם איסור טלטול מוקצה, ולכן אף במקום שמותר לצודם, אין היתר לטלטלם ביד.

בע"ח שאין דרכו להשמט. פרה וסוס מבויתים שבד"כ עומדים במקומם ולא בורחים אא"כ מכים אותם, נחשבים כניצודים אף בשטח פתוח ולא שייך בהם צידה (משנ"ב שטז, ס"ק נט) ומ"מ אין להרים אותם או למשוך אותם ביד משום איסור מוקצה.

כתב **הש"כ** (פרק כ"ה הערה קנד) בשם **הגרש"ז** - אין איסור צידה בבע"ח שניתן לתפוס בקלות, כגון נמלה או צב, אף אם מנסים לברוח, שאין זה גדר צידה (ובארחת שבת פי"ג הביא דעת האוסרות).

בע"ח ביתי שדרכו להשמט וחוזר. בברייתא ביצה כד - הצד אווזין ותרנגולים ויוני הרדיסאות, פטור. ומבאר הגמ', כיוון שחוזרים לביתם בלילה הרי הם כניצודים ועומדים ומוותר לצודן אפילו מחוץ לכלובן.

משמע מהגמ' ומרש"י שמה שכתוב בברייתא פטור היינו פטור ומותר, וכן **פסק בשו"ע** (שט"ז, י"ב): "חיה ועוף שברשותו מותר לצודן". אמנם **הרמ"א בהגהתו** כתב - אסור לצוד חיה ועוף שברשותו ואם צדן, פטור אבל אסור.

וכתב **המשנ"ב** - אם יצאו העופות מהלול ויש חשש שיגנבו אותם או שיאבדו יש להקל כהשו"ע לכתחילה ע"י גוי, קטן שעושה מעצמו, או ע"י שיעמוד בפניהם ויכנסו ללול.

בע"ח ביתי שדרכו להשמט ולא חוזר. בע"ח המורד בבעליו, שאם יצא מהכלוב לא יחזור מעצמו, **אסור לצודם** מהתורה כמו שאר בע"ח.

לסיכום: בע"ח שאין דרכו להשמט לא שייך בו צידה.

בע"ח ביתי שדרכו להשמט אך חוזר לכלובו בערב:

לשו"ע: מותר לצודו. **ולהרמ"א:** אסור מדרבנן.¹

בע"ח ביתי שדרכו להשמט ולא חוזר לכלובו בערב - אסור לצודו מהתורה.

דוגמאות מעשיות

א. כלב מאולף שלא נשמט מבעליו והולך עמו ברחוב כשהוא משוחרר, מותר להכניסו לחצר ולסגור החצר דלא שייך בו צידה.

¹ וכתב במנחת אהבה ח"ג פרק י"ז סעיף ד' דהמחמיר כרמ"א תע"ב.

ב. הנכנס ללול או לרפת שיש בו עופות או פרות ששיך בהם צידה, יזהר למלאות את חלל הפתח הפתוח בגופו מיד כאשר הא פותח את הדלת כדי שלא יעבור בעת סגירתה על איסור צידה.

ג. ציפורים הנתונות בתוך כלוב ונפתח הכלוב, אסור לחזור ולסגור הכלוב משום צידה. במידה ומדובר בציפורים שדרכם לשוב לכלוב בערב, לשו"ע מותר לסגור הכלוב ולהרמ"א אסור אא"כ הוא חושש לגניבה או אבידה שלהן, ואז יש להתיר ע"י גוי או קטן שעושה מעצמו, ובשש"כ התיר לסגור בעצמו.

ד. ציפור דרוו שנכנסה לביתו דרך החלון אסור לסגור את החלון בפניה, ואם רוצה לסגור החלון מפני הקור, ינסה להפריחה מהבית ואם לא מצליח מותר לסגור החלון.

ה. הזורק אשפה לפח ציבורי וכשסוגר החלון של הפח "צד" זבובים הנמצאים בתוך הפח, אין בזה איסור כלל משום שנחשב פסיק רישא דלא ניחא ליה בתרי רבנן (שהע"צ).

היה מוכן!

קצר ולעניין

מלוקט מהספר
מפעינות הנצח
הרב אהרן סורסקי

לפרשת פקודי

[ויקרא ו' י"ח] את העדת (פ. כ.)

דרש **רבי משה מידנר:**

בכל שאר עשיותיו של משה בהקמת המכן לא הוזכר אלא גוף המעשה: "ויתן את השלחן", "וישם את המנורה", וכדומה, מה טעם נאמר בלוחות גם "ויקח" וגם "ויתן"?

ללמדך, שבנוגע לתורה צריך האדם לקחת ולתת, לקבל ולהשפיע, לא להסתפק בקיחה גרידא ולשמור את תורתו לעצמו, אלא להעניק מחוכמתו גם לאחרים...

לפרשת ויקרא

כי כל שאר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ... עַל כָּל כְּרִבְבֵי תִקְרִיב מִלֶּח (ב. יא-יז)

מה נשתנה דבש ממלח, וכן השאור, הרי שניהם כמו המלח נועדו מעצם טבעם ומהותם למען הזולת, להשביח טעמו, כי השאור מחמיץ העיסה, והדבש ממתיק כל תבשיל, הופך אותו למתוק?

מבאר **רבי שמואל-יעקב** מפריז, כי עיקר חסרון בשאור - שהוא מנפח גם את מי שלא צריך. והמגרעת בדבש - שהוא מהפך כל תבשיל להיות כמותו, יהיה מה שהוא, אך אין הוא עצמו, בניגוד לסוכר, מסוגל להתבטל לגבי אחרים...

ואילו המלח הוא עצמו מתבטל כליל באותו דבר שנותן בו טעם לשבח. לכך זכה...